

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruska cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejema.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 73.

Sobota, 10. septembra 1932.

Leto VII.

Premajhen konzum ruši gospodarstvo.

Pravijo, da je najglavnejši vzrok krize nadprodukcija. Tehnika je omogočila, da se producira in pride luje ogromne množine blaga, pa vendar neštivilno ljudi, okoli 25 milijonov, tvori »vojsko gladnih«, ker ne more uživati teh dobrin. Ti nezaposleni bi nedvomno porabili mnogo blaga, če bi ga mogli — kupiti.

Take krize so se že večkrat ponavljale in marsikdo je že trdil, da krize ni kriva nadprodukcija, marveč mnogo bolj premajhna poraba blaga. Profesor na bruseljskem vseučilišču Maurice Ansiaux je to resnično v enem svojih člankov (»Internationale Rundschau der Arbeit«, avgust) zopet poudaril. Profesor pravi, da se donos gospodarstva deli neenako. Del se steka v žep bogatejših plasti, ki del svojih prejemkov hranijo, dočim se steka manjši del med siromašnejše plasti, ki takoj porabijo prejemke za najnujnejše življenske potrebščine. Prihranjene prejemke potem nalagajo bogatejši v produkcijske pomočke, da jih s tem izboljšujejo kvalitativno in kvantitativno, dočim se kupna zmožnost množic sorazmerno ne povečava. Tako gospodarstvo vodi neizogibno v krizo, k pomanjkanju trga, nezaposlenosti, polomu mnogih obratov in splošnemu obubožanju. Tragično nasprotje je to. »Silne množine obleke in živil imamo, pa vendar stradajo narodi in hodijo v raztrganih cunjah.«

Nadprodukcija in premajhna poraba sta vzročna sporedna pojava, čeprav med seboj nasprotna. Nadprodukcija povzroči, da obrati ne morejo prodajati izdelkov po takih cenah, da bi krili stroške. Pri teoriji o premajhni porabi pa gre za vse gospodarstvo in socialno uredbo družbe.

Da ugotovimo, kako premajhna poraba vpliva gospodarsko razdirajoče, moramo vedeti, kaj pomeni poraba v gospodarstvu. V gospodarstvu se dviga delavnost, če se izpolni nekaj predpogojev. Tako na primer, če je preveč kapitala, kar znači nizke obresti. Čim se gospodarstvo poživljuje, se nudi prilika za nalaganje kapitala. Grade se ladje, stanovanja, tvornice, železnice, vrši se racionalizacija itd.

Investira se kapitala, kolikor le mogoče. Prihranki pa ne zadoščajo. Zato najemajo podjetja bančna posojila in ker so ob naraščajoči konjunkturi cene visoke, izposojevalci prav lahko plačujejo obresti.

Tega živahnega gospodarskega udejstvovanja pa ni povzročil dejanski dvig povpraševanja, marveč le pričakovanje, da bo potreba v bližnjem času večja. Ko je v štiridesetih letih Anglija pričela graditi železniško omrežje, ni mogel nihče dokazati rentabilnost teh železnic. Enako se je godilo v zadnjih letih številnim tvornicam za avtomobile in umetno svilo, ki so bile ustanovljene ali povečane, ter so se prideli gumi, pšenice, olja in sladkorja vedno višali. Za ta napredovanja produkcije niso podjetniki imeli nobene točne računске podlage, marveč so se samo slepo zanašali, da bo tudi poraba naraščala. Danes vemo, kako zelo so se podjetniki zmotili v teh računih. Ob današnji svobodni konkurenci nikakor ni mogoče računati, da bi oddaja blaga sporedno napredovala. To je že postala kronična bolezen. Vsak obrat razširja svoje ob-

Socialna politika v Nemčiji.

Odločna odklonitev socialne politike z zasilno naredbo.

Kancler Papen je izdal v zmislu ustave člena 48. zasilno odredbo, ki bi smela veljati tri mesece. Program njegove vlade pa obseza gospodarski program za eno leto. Načrt programa je zbudil ogorčenje zaradi velikih premij delodajalcem in pa zaradi tendence, da se vse socialne ustanove, ki so bile uzakonjene v zadnjih štirinajstih letih, polagoma odpravijo. Vlada je takrat takoj izjavila, da je objavljena vsebina samo načrt referenta ter da bo vlada naredbo prikrojila dejanskim potrebam in pravičnim zahtevam. Naredba je izšla, pa nima bistvenih izprememb ter kaže, da ima predvsem kancler namen, vršiti diktatorsko oblast daljšo dobo, kar je absolutno protustavno. V ta namen razpusti najbrže že prihodnji teden državni zbor.

Glede socialne politike pa pravi kanclerjeva naredba, da bo poizkušala v zmislu socialnopolitičnih predpisov zasilne naredbe »ustvariti primerno zenačenje med gospodarskim možnostmi in socialnimi potrebami.

Kaj pomeni to besedilo zasilne naredbe? To pomeni, da bo vlada poslabšala socialne razmere v toliko, da bo kapitalizem imel dovolj

dobička ter da bo na račun delavstva omogočila konkurenco, čeprav so propadu nemškega gospodarstva krivi drugi vzroki, predvsem slaba trgovinska politika in prevelika sebičnost nemške veleposesti in nemške industrije. Nihče ne bo vpraševal kapitalistov, če delajo dobičke po 20 do 50 odst., nihče ne bo revdiral carinske politike, pač pa se morajo znižati plače delavstvu, morajo se dati premije bogatim veleagrarcem, hišnim posestnikom in industrijcem v znesku 30 milijard dinarjev, da bodo mogli »socialno« izhajati.

Kanclerjeva naredba je torej zločin nad delavstvom. Poleg vseh teh problemov določa naredba, da se smejo mezde znižati za eno osmino, da si bile že doslej znižane od 20 do 30 odstotkov. Končno hoče naredba s svojimi predpisi onemogočiti samoobrambo delavstva s tem, da ukine nedotakljivost tarifnih pogodb ter dopušča diktatorsko oblast v tarifnih in mezdnih vprašanjih oblastvenemu posredovalcu, ki naj končno razsoja v sporih.

Tak »gospodarski« program pač ne more najti v javnosti splošnega odobravanja.

Za skrajšanje delovnega časa.

Pet delovnih dni v tednu. — Šest ur dela na dan. — Konec zniževanja plač!

Predsednik strokovnih organizacij v Zedinjenih državah Viljem Green je govoril v Pittsburgu ter izjavil, da mora biti konec zniževanju plač in uvesti se mora petdnevni delovni teden s šesturnim delom na dan. — Obenem je pričela strokovna zveza akcijo za uvedbo državnega zavarovanja za nezaposlenost. Načrt zakona bo predložen v decembru senatu in ga bo zagovarjal senator Wagner. Organizacije se boje, da bo naraslo število nezaposlenih čez zimo na trinajst milijonov.

ratovališče kakor njegov konkurent. Če nastane ob višku gospodarske periode pomanjkanje kapitala, da ni mogoče več izpopolnjevati produkcijskega aparata, tedaj to ničesar ne dokazuje proti teoriji premajhne porabe blaga. Pomanjkanje kapitala ne zakrivi dejanska poraba, ampak, marveč precenjevanje bodoče porabe. Kapital torej ne zadošča, da bi zadovoljil želje podjetnikov.

Praviloma je vzrok krize prevelika investicija kapitala. Produktivski in finančni obrati računajo, da poraba prav kmalu porase v takem obsegu, v kakršnem porase mnogo kasneje, dejansko morda v desetih ali dvajsetih letih. Da pa svojo produktivsko sposobnost prilagode bodoči porabi blaga, so prisiljeni že sedaj, da prekose vse faktorje produkcije, izčrpajo vse kreditne vire, vse razpoložljive prihranke, da pospešijo kopanje premoga, izdelujejo železo, baker, jeklo, nameste vse razpoložljive delovne sile, podaljšujejo delovni čas in uvajajo celo nočno delo. Cene za produkcijske pomočke naraščajo, stroški se zvišujejo in poženajo prodajne cene kvišku, na kar popusti povpraševanje po blagu.

Depresija ni le razvojna stopnja krize, marveč tudi čas, v katerem se gospodarski sistem, ki je zaradi pre-

Predsednik Bonnet o konferenci v Stresi

Konferenci v Stresi predseduje bivši francoski minister in gospodarski strokovnjak Jurij Bonnet. Ta je rekel dunajskemu poročevalcu »Neue Freie Presse« med drugim: Nadejam se, da bo konferenca kljub težkočam sklenila sistem praktičnih odredb... Smatram, da so vsakršne grupacije z ozirom na nujno skupnost zaradi gospodarske stiske popolnoma izključene... Tu v Stresi se polaga preizkušnja za vso Evropo, da, za ves svet, če obstoja prava mednarodna volja za sporazum ali ne...

Tako je govoril predstavnik meščanske družbe.

tiranega optimizma v dobi najvišje konjunktore prišel v zagato, zopet uredi normalno. Dejansko se pojavi med konjunkturo večja razlika med prejemki kapitala in dela kakor ob depresiji. V dobi gospodarskega dviga se bolj višajo dobički kakor mezde. Dviganje mezd ob ugodni konjunkturi nikakor ne pomeni, da delavci prejemajo večji del od celotnega donosa gospodarstva.

Teoretično je cilj jasen. Razmerje med delom celotnih dohodkov splošnosti, ki se porablja za ustanavljanje novih podjetij in med delom, ki naj bi se porabil za porabo izdelanega blaga, bi se moralo najbolje urediti ali izenačiti. Obrestna mera in menjava dobička ne zadoščata za izravnavo tega razmerja. Često le kažeta, kako smo se varali v presoji ugodnega gospodarstva za bodoče. Praktične težkoče pa še pomnožuje dejstvo, da je težko vedeti vnaprej, kako bo naraščala poraba. A tudi precenjevati ne smemo teh težkoč. Velik korak naprej utegnemo napraviti že s tem, če del dohodkov delovnih množic celotnega donosa gospodarskega delovanja povišamo. Zakaj, to je najboljši pomoček, če hočemo ustvariti ravnotežje, večjo stanovitnost gospodarstva ter zmanjšati intenziteto krize.

Enakost potem razorožitve.

Socijalistično stališče do nemških predlogov.

Socijalistični senator de Brouckère in član belgijske delegacije na razorožitveni konferenci, se je oglašil v listu »Peuple« ter pojasnil stališče napram nemški zahtevi po enakopravnosti v oboroževanju. Sodrug pravi, da nas ta nemška zahteva ne sme prav nič ostrašiti. Norost bi bila, če bi kdo mislil, da bo Evropa trajno mogla pod sistemom neenakosti živeti in se organizirati.

Potrebno pa je, da poudarimo potrebo enakosti, ki se naj doseže potom razorožitve. Splošna demobilizacija se mora sicer izvršiti postopoma, toda z največjim pospešenjem in popolno. Pot do enakosti je potem razorožitve. Za nevarnosti, ki bi utegnile nastati zaradi oborožene Nemčije, so aliirane države same odgovorne. Mi smo vedeli že itak, pravi de Brouckère, da mora priti v slučaju, če ostanejo aliirane države iz leta 1914. trmasto do zob oborožene, do tega, ker s tem očitno kršijo dane obveze v mirovnih pogodbah. Z ozirom na to novo dejstvo, zaključuje de Brouckère, se morajo vsi miroljubni politiki na tej in na oni strani Rena zediniti, da preprečijo novo svetovno vojno.

Nemčija se ne udeleži razorožitvene konference.

Nemško zunanje ministrstvo je objavilo noto, v kateri izjavlja, da se ne udeleži več razorožitvene konference, dokler se ji ne prizna enakopravnost v oboroževanju. Iz pojavov v nemški politiki ne gre sedaj niti nemški vladi za razorožitev, ampak za — oborožitev. Če razorožitvena konferenca ne sklene razorožitve, pada odgovornost za oboroževanje — nanjo.

Tri četrtine belgijskih rudarjev stavka.

Vlada je sklicala v Bruselj konferenco prizadetih krogov, da bi se štrajk likvidiral. Dve tretjini delavskih zastopnikov je bilo pripravljeno, pod gotovimi pogoji stavko ukiniti. Do sporazuma še ni prišlo.

Katalonski statut sprejet.

Španski parlament je z večino sprejel določilo ustave, ki daje Kataloniji avtonomijo. Katalonski poslanci z Maciem na čelu bodo sami prinesli statut v Barcelono, spremljani po španskih poslancih in po predsedniku republike Azani, katerim pripravljajo barcelonsko prebivalstvo veličasten bratski sprejem. S priznanjem katalonske avtonomije pa niso zadovoljni španski monarhisti pod vodstvom raznih penzioniranih generalov in bivših politikov, ki so za to priliko pripravljali razne demonstracije v svrhu morebitnega novega prevrata. Republikanska vlada, kateri je vojaštvo docela vdano, je pa te nezanesljive osebnosti takoj spravila na varno in je vsak prevratni poskus že v kali zadušila.

Čehoslovaška vlada je dovolila Trockemu dvomesečno bivanje v karpatskem zdravilišču Piestany v svrhu lečenja. Nacionalistično časopisje sedaj napada vlado, zakaj je izdala Trockemu dovoljenje.

Slovenski gospodarski sloji in delavsko zavarovanje.

»Trgovski list«, glasilo trgovskih gremijev je priobčil 18. avgusta t. l. resolucijo, ki vsebuje glavna načela, po katerih naj se izvede v državi reforma zakona o socialnem zavarovanju.

Preden o resoluciji povemo svoje mnenje, moramo opozoriti na to, da je BILA RESOLUCIJA ODOBRENA NA SKUPNI KONFERENCI VSEH SLOVENSkih ZASTOPNIKOV delojemalcev in DELODAJALCEV, ki se nahajajo v SEDANJI samoupravi našega socialnega zavarovanja. Tako dobesedno pravi »Trgovski list« v posebnem pristavku in tudi parkrat še sicer prideva pojmu gospodarski sloj, pridevek slovenski.

Kakor je torej videti, so ubrali slovenski gospodarski sloji — slovenski rabljeno le v žargonu »Trgovskega lista« — ob sicer še pravi opori NEKIH DELOJEMALSKIH KROGOV v vprašanju socialnega zavarovanja popolnoma svojo, od vseh hrvaških in srbskih gospodarskih krogov nesprijemljivo struno in zahtevajo nič več in nič manj kot popolnoma avtonomne, medsebojno le formalno vezane zavarovalne inštitucije.

V organizacijskem pogledu zahtevajo namreč, da morajo biti zavarovalni posli vseh panog zavarovanja delavcev centralizirani pri posebnih uradih za zavarovanje delavcev, ki naj se ustanove za vsako banovino, odnosno en urad za več banovin. Ti uradi morajo biti nosilci zavarovanja za vse panoge zavarovanja delavstva.

Gospodarski krogi pa v tej zahtevi seveda niso dosledni. Ne samo teritorialna avtonomija. Tudi avtonomija po posameznih strokah je za gospodarske kroge vzorna in dosledno temu zahtevajo v okvirju teritorialne avtonomije ločeno ureditev zavarovanja rudarjev in železničarjev, ter seveda tudi LOČENO ureditev bolniškega in nezgodnega zavarovanja privatnih nameščencev, ki jih pa boljši sloji smatrajo gospodarski krogi, čeravno jih pasje plačujejo.

Prepričani smo, da jim bo ravnatelj Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, dr. Joža Bohinjec že sam obrazložil, da se ob taki izvedbi — kakor jo zahtevajo — zavarovanje še bolj razkova in da je tako razkovanje, če naj se avtonomizira socialno zavarovanje po plemenskih vidikih, kvarno, škodljivo interesom zavarovanja in interesom splošnega gospodarskega napredka.

PREVEČKRAT SMO ŽE MI POUČARILI V SVOJIH RESOLUCIJAH, DA SE ZAVAROVALNE INŠTITUCIJE ZDRUŽIJO, DA PRITEGNEMO V SKUPNO ZAVARO-

Strokovni teden v Mariboru.

V strokovnem tednu, ki ga priredi Strokovna komisija, se bodo vršila ta-le

zborovanja,

katerih naj se udeležijo delavci označenih strok v čim večjem številu:

Tekstilne delavke in delavci

iz tovarn Doctor in drug in Zelenka & Co.,

v nedeljo, dne 11. septembra ob pol 10. uri dop. v gostilni »Ljudski dom«, Ruška cesta 7.

Tekstilne delavke in delavci

iz tovarn Hutter in drug, Mariborske tekstilne in Thoma,

v nedeljo, dne 11. septembra ob pol 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul. 9-II.

Živilski delavci

v nedeljo, dne 11. septembra ob pol 10. uri v gostilni »Zlati konj«, Vetrinjska ulica.

Šoferji

v ponedeljek, dne 12. septembra ob 21. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II.

Oblačilski delavci

v torek, dne 13. septembra ob 18. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II.

Brivci

v torek, dne 13. septembra ob pol 21. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II.

Privatni in trgovski nameščenci

v sredo, dne 14. septembra ob 20. uri v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II.

VANJE ŽELEZNICARJE, RUDARJE, DA PRIKLJUČIMO SKUPNEMU ZAVAROVANJU TRGOVSKE NAMEŠČENCEV.

TA ZAHTEEVA gospodarskim krogom NI PO GODU, njim ni všeč. ZATO PA JE NJIHOVA RESOLUCIJA ZA DELAVSTVO NESPREJEMLJIVA IN NEPRIMERNA.

V organizacijskem pogledu zahtevajo torej gospodarski krogi poleg teritorialne avtonomije tudi avtonomijo posameznih strok in strokovnih skupin.

Zaradi lepšega pa naj ti posamezni nosilci v banovini ustvarijo poseben zavarovalni svet, v katerem bi bili zastopniki nosilcev zavarovanja ter stanovskih zbornic, po potrebi pa tudi zastopniki zdravstvene službe v banovini. Kakor pravi nejasno resolucija, naj bi ta zavarovalni svet reprezentiral pred vsem tudi skupno in enotno finančno investicijsko politiko.

(Konec prihodnjic)

Kovinarji

v sredo, dne 14. septembra ob 15. uri v gostilni »Pri vodovodu«, Tržaška cesta.

Krojači

v sredo, dne 14. septembra ob 19. uri v gostilni Horvat, Frankopanova ulica.

Stavbinski delavci

v četrtek, dne 15. septembra ob 18. uri v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II.

Železničarji

v četrtek, dne 15. septembra ob 19. uri v verandi pivovarne Union.

Lesni delavci, mizarji, parketarji,

strojniki
v petek, dne 16. septembra ob pol 20. uri v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-II.

V soboto, dne 17. sept., ob 20. uri v dvorani »Uniona« dramska predstava ljubljanskega Delavskega odra »Hlapec Jernej in njegova pravica«.

V nedeljo, dne 18. sept., ob pol 10. uri v verandi pivovarne »Union«

skupni strokovni shod.

Tudi Ti

se moraš zavedati, da čas hiti. Ali si v tem mesecu že pridobil »Delavski Politiki« novega naročnika? Opozori na to dolžnost tudi svojega prijatelja! -- -- --

Pred redukcijami državnih nameščencev v Nemčiji.

Von Papen hoče sanirati nemško državno gospodarstvo na račun državnih nameščencev in je s posebnimi odredbami dal podlago za odpust velikega števila nameščencev, zlasti pri železnicah in pri pošti. Šestim milijonom nemških brezposelnih se bo pač še pridružilo par sto tisoč novih, državno gospodarstvo se pa s tem najbrž ne bo prav nič izboljšalo.

Nota nemške vlade Franciji in izjave nemških ministrov Schleicherja in Neuratha, da je Nemčija trdno odločena, za slučaj, da bi se ostale države ne hotele razorožiti, da one mere, kakor se je morala Nemčija, se na lastno pest in ne glede na ostale države oborožiti in vpostaviti svojo obrambno moč do višine, ki jo zahteva njena varnost, je v francoskih krogih izzvala precej vznemirjenja, ki se je začelo odražati že tudi na pariški borzi, kjer so zadnje dni mnoge akcije občutno padle.

Angelo Cerkvencik:

ROSA.

(Povest.)

— Tanja, živčno bolna si! Vse to je boleš razdražena krvi.

— Saj ne verujem v nadnaravne pojave, vendar pa zavest, da so sanje zgolj sanje, ne more ublažiti nemira mojega notranjega življenja.

— Ko sta se drug drugemu do dna izpovedala, sta včasih po mesec dni bila potolažena, a tedaj ju je zopet nenadno in, kadar sta morebiti najmanj pričakovala, oplazila tista zagonetna sila, ki se ji nista mogla upreti.

— Nič koristnega ne delava, je dejal Bojo; gubiya se v smešnem iskanju in tipkanju po temi... Resnično: sita sva in obuta in oblečena! Da sva naga, kako bi naju te halucinacije minile!

— Ni povsem tako! Res je: preveč se baviva s seboj, a kljub temu, vsaj zase vem, se baviva mnogo tudi z Roso. Čeprav bom kdaj lačna, bosa in naga, na Roso ne bom nikdar pozabila, zakaj storila sem ji krivico! Te zavešči mi niti glad, beda in uboštvo ne bo pregnalo.

— Mogoče bi šla malo v družbo.

— Ne, Bojo.

Hotela mu je razložiti, zakaj ne, pa je raje umolknila. Vse se ji je zdelo tako ničevno, da jo je kar nenkrat obšla želja po počitku, po večnem, nemotenem počitku, po raztvorjenju zavesti, po razdrobljenju slehrnega drobca zavesti.

— Umrla bi rada, Bojo.

— Umrla?

Zopet se ji je zadržala vsakršna razlaga težko breme. Nepopisno težko ji je bilo govoriti. Misli so se ji spletale v dolge kite, gubeče se v meglo, kjer so se spreminjale v grozotne sanje... Umreti... Včasih si je želela, da bi živela vso večnost, včasih, ko še ni bila doživela, kar ji je usoda dosodila. Zdaj pa se je prepričala, da je na tablo njenega življenja usoda zapisala poslednjo besedo. Da bi vse to razlagala Boju? Saj mu vsega tega ne more povedati, ne zna povedati... Le v sebi čuti, kako jo žge, ubija, mori in je vendar ne more umoriti...

Na jesen sta se podala na potovanje. Odločila sta se za daljše potovanje. Vzhod jo je vedno silovito klical, vabil, vzhod — sanje njene mladosti, želja odrasle in dozorele ženske, up vznemirjenega srca. Krenila sta preko Carigrada v Palestino, od koder sta nameravala

kreniti v Prednjo Indijo. Potovala sta hitro, drvela sta, da je svet letel mimo njiju kakor filmske slike na platnu; hotela sta pregnati iz svojih duš morečo ju misel, hotela sta pregnati misel na Roso...

Zaman.

Vse, kar sta videla, se jima je zdelo tako hudo podobno tistemu, kar sta videla v Ljubljani, na deželi, v Sloveniji, na Poljskem, v Rusiji, na Dunaju ali kjerkoli drugod, da se je Tanja v neki soparni noči, ko ni mogla spati, na ves glas zasmejala.

— Zakaj se smeješ?

— Ker smo ljudje tako smešni!

— Ali si šele zdaj to spoznala?

— Prav za prav ne! Že davno!

A danes, ko sem premišljevala o teh bednih felahih, včeraj o vseh tistih umazanih Židih, Armencih in pravovernih moslimih, ki sva jih srečala, sem kar spontano spoznala, da so si ti ljudje in sploh vsi ti ljudje zelo, zelo podobni, da so smešni vsi, ki hočejo po sili ustvariti toliko posebnosti posameznih narodov.

— Vendar ne boš trdila, da ima ta felah tukaj kaj skupnega z našim ljubljanskim meščanom ali kakšnim dunajskim gospodom?

Doma in po svetu.

Novi senatorji. Kralj je imenoval dne 6. t. m. nekaj novih senatorjev, in sicer so ti: dr. Uroš Kruli, dr. Radenko Stankovič in dr. Gustav Gregorin, bivši tržaški odvetnik.

Ljubljanski »Slovenec« priobčuje lepe uvodnike iz »Presseberichte« mednarodne strokovne zveze. Članek je v izvorniku označen z IGB in je izšel v 32. številki organa dne 30. avgusta 1932, v »Slovencu« pa pod naslovom »Stresa«, dne 8. t. m. brez označbe avtorja, dasi je bil objavljen v nasprotniškem listu.

Konferenca v Stresi. Vzhodnoevropske in južne dežele so vse pripravljene na sodelovanje in celo rade bi sodelovale. Tako so se navduševale prve dni. Končno so pa izvolili dva odbora, in sicer, gospodarski in finančni odbor. V Streso je prišel tudi Mussolini. Tako prehaja konferenca v odbore, ki bodo ovirali pozitivno delo s tem, da nastavlajo konferenci in državam — zanjke. Konferenca v Stresi bi morala biti evropska predpriprava za svetovno gospodarsko konferenco, ki je zaenkrat odgodena na nedoločen čas; bojimo se pa, da to ne bo.

Pred izpremembam v bolgarski vladi. Iz bolgarske Mušanove vlade je izstopil minister za javna dela Jordan, član agrarne stranke, ter bi moral priti na njegovo mesto tajnik te stranke Dimov. Dimovu očita bolgarska vojaška liga, da je leta 1924 kot emigrant v Solunu snoval atentat v Bolgariji s tujo materialno pomočjo. Razentega mu očita liga, da je za bivanja v Solunu sprejel pet milijonov drahem od Grčije kot podkupnino, češ, da ne bo več zahteval, če pride do oblasti v Bolgariji, proste poti do Egejskega morja.

V Bolgariji so politični atentati na dnevnem redu, in sicer se pobijajo med seboj največ pristaši obeh nasprotnih si organizacij Makedoncev. Medtem ko je ena organizacija za samostojno Makedonijo v federativni jugoslovanski državi, ki naj bi obsegala poleg Slovencev, Hrvatov in Srbov tudi Bolgare in Makedonce, je druga stranka za priključitev vse Makedonije današnji Bolgariji, češ, da so Makedanci samo del Bolgarov. Slednji so uživali, in deloma menda še uživajo, tiho podporo vseh vlad in režimov, kar jih je bilo po Stambolijskem, in so organizatorično močnejši kakor prvi, katere brezobzirno preganjajo in pobijajo, češ, da so izdajalci bolgarsko-makedonske nacionalne misli. V ponedeljek zvečer so Bolgari-Makedonci zopet ustrelili v Sofiji na ulici pristaša federalne Makedo-

— Nič takšnega ne trdim, Reči hočem le, da so si vsi ljudje tako sorodni, skoraj enaki, da tiste nepomembne, često samo namišljene razlike niso za presojo vseobčega obeležja človeka pomembne, važne pa še celo ne. Saj je tudi razumljivo, zakaj je težko prisposodljati felaha z ruskim meščanom. Moreš ga pa primerjati vsikdar z ruskim knezom, kateremu je več, nego samo podoben.

— Tanja, pretiravaš!

— Povej mi vendar kakšno pomembno razliko.

— Vera, navade, psiha...

— Med tem narodom najdeš popolne brezverce, najdeš tod tudi ljudi, ki ne dajo za tako zvane navade niti prebitega beliča... Kar se duše tiče, raje molčimo, zakaj duša je tako meglena zadeva, da izključuje vsako stvarno debato. Kdo pač ima dušo, drugi je pa nima.

— Tanja, kar govoriš, je nezmišelnost!

— Vse te razlike so namišljene, igračkane velikih otrok. Zanimive so le, dokler jih nisi otipal. Kakor hitro jih otipleš, ne veruješ več vanje...

(Dalje prihodnjic)

nije, pisatelja dr. Mihajlo Pundeva, brata pred dvema leti umorjenega novinarja Vasilija Pundeva.

Kako pojenjuje gospodarska kriza. Avstrijski statistični izkazi (ki seveda niso popolni) navajajo koncem avgusta 269.179 nezaposlenih. V juniju letos je število nezaposlenih naraslo za 1200 novih nezaposlelcev. V najboljši sezoni narašča nezaposlenost. Pa tudi pri nas iznova reducirajo delavstvo po raznih podjetjih, tako v rudarstvu, kovinarstvu in drugod.

Poljska Ukrajina zopet krvavi. Radi vedno hujšega davčnega pritiska so tu in tam v zapadni Ukrajini izbruhnili kmečki upori, nakar so oblasti nad več okrožji proglasile obsedno stanje in poslale policijske in vojaške čete, da »vpostavijo red«. Komandanti teh čet so pa razumeli nalog čisto po svoje in so pustili več vasi kratkoma požgati in kmete pobiti. Mnogi skušajo zbežati na sovjetsko ozemlje, kar pa se le malo komur posreči.

Ker se Poljska boji vedno bolj agresivne in nacionalistične Nemčije, ki ji ogrožajo njene zapadne meje, išče prijateljstva s Turčijo in Sovjetsko Unijo. V to svrhu je poslala svojega polkovnika Becka na informativno potovanje v Carigrad. Med potjo se je Beck oglašil tudi v Bukarešti, da pritisne na Rumunsko, da končno opusti svoje trdovratno stališče napram Rusiji in podpiše s Sovjeti ponujeni ji pakt o nenapadanju. Na ta način bi si Poljska za slučaj, da ji Nemčija odreže izhod v Baltsko morje, rada zasigurala vsaj izhod v Sredozemsko morje. Pravijo, da za vsemi temi pogajanjimi stoji v ozadju Francija, ki se enako čuti ogroženo po Nemčiji. Stojimo pred formacijo novih političnih alijans, kakor pred letom 1914.

Hiterjevci in centrum se ne morejo zediniti na skupen vladni program, ki bi ga v petek, 9. t. m., morali predložiti državnemu predsedniku Hindenburgu. Zato se še vedno računa z možnostjo, da bo parlament razpuščen. Volitve za novi državni zbor bi se po ustavi morale vršiti 60 dni po razpustu.

Papenov program. Hindenburg je podpisal Papenovo zasilno odredbo, ki nudi velekapitalistom 1 in pol milijarde mark popusta na davkih (dobropis). Subvencija bo znašala 40% popusta na zemljiški davek. Razen tega hišni posestniki 50 milijonov, podjetniki pa 700 milijonov mark tega popusta. — Subvencija za delavce pa znaša: razveljavljenje prava za tarifne pogodbe, upostavitve posredovalcev, ki smejo odrediti znižanje mezd ter podjetnikom pravico, da smejo, če nastavijo nove delavce, znižati mezde do 12½%. — To je res sijajen program za inflacijo, ki bo zadela predvsem delavstvo.

Nemški državni zbor se zopet sestane dne 12. septembra t. l. Do takrat se baje pogodita centrum in fašisti glede sodelovanja. — Zaradi prepovedi »Vorwärtsa« je soc. dem. stranka vložila interpelacijo v državnem zboru. Predsednik zbornice pa jo je odklonil, češ, da je žaljiva za najmočnejšo stranko v državnem zboru. Žalitev je v tem, ker pravi interpelacija, da ima »Vorwärts« kot centralni organ največje na podlagi veljavne državne ustave stoječe stranke le dolžnost, če svati državno vladno pred napovedano kršitvijo ustave.

Nedeljska parada v Berlinu. V nedeljo je imel v Berlinu nastop Stahlhelm. Sodelovali so tudi državna vlada, cesarski principi in bivši pučisti iz povojnih let. To je bilo v nedeljo, v ponedeljek je pa izšla lepa protidelavska naredba Papenova, ki podarja 1 in pol milijarde mark (20 milijard dinarjev) bogatim zemljiškim veleposestnikom, hišnim lastnikom in industrijcem.

Pariška borza tolaži. Francoski list »Le Temps« poroča o ugodnejšem položaju na pariški borzi, kar pomeni, da je svetovno gospodarstvo prekoračilo višek gospodarske krize. Borza opira svoje nade na velika mednarodna tržišča. Porasle so tudi cene surovinam, kar bo ugodno vplivalo na finančna tržišča. Pre-

Dr. Avg. Reisman:

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(Iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Iz drugih za delavce važnih zakonov.

Kako je s plačo in mezdo v konkurzu?

Ob konkurzu se izplačajo najprej iz premoženja, ki je še ostalo, dolgovi konkurzne mase, to so stroški postopnja in kar je s tem v zvezi. Nato pridejo v I. razred stroški za pogreb, če je prezadolženec umrl pred uvedbo konkurza. Nato pa že pridejo na vrsto v II. razredu zahtevki uslužbencev, ki pa se izplačajo le tedaj v polnem znesku, če je še ostalo toliko premoženja prezadolženega službodavca. Ako premoženje ne zadošča za vse zahtevke uslužbencev, potem se isto razdeli le po odstotkih sorazmerno med vse z zneski terjatev.

V konkurznem postopanju dobe torej tudi uslužbenci kljub temu zakonitemu privilegiju le tedaj svoje polne plače, če je še ostalo dovolj premoženja. Za njimi pa pridejo na vrsto šele vse druge terjatve.

Kako je s plačo oz. mezdo v poravnalnem postopanju?

V poravnalnem postopanju, kjer mora ponuditi prezadolženec svojim

upnikom najmanj 40 odstotkov plačila njihovih terjatev, pa so uslužbenci z določilom § 30 zakona o prisilni poravnavi izven konkurza popolnoma zaščiteni z zahtevki plače za zadnje leto. Tukaj mora prezadolžen službodavec izplačati uslužbencem vso zaostalo plačo, oziroma mezdo do enega leta nazaj. Drugače se mu prisilna poravnava izven konkurza sploh ne dovoli. Pač pa lahko odpravi prezadolženec druge upnike, izvzemši še nekaterih izvzetih, kot zdravnike, babice, lekarnarje, državo za davke itd., s plačilom najmanj 40 odstotkov terjatve, če to odobri večina upnikov, kot to predpisuje zakon.

Razen za ostalo plačo v zadnjem letu, ko je bil uslužbenec pri prezadolženem gospodarju v službi, sme zahtevati v konkurzu oz. poravnalnem postopanju uslužbenec do enega leta nazaj tudi ves zaslužek, četudi ni več služil, za čas, ko je službodavec službo v mislu § 38 obrtnega zakona službeno razmerje razveljal brez tehtnega vzroka pred potekom zakonite odpovedne dobe ali pogojene službene dobe.

Živilski delavci za svoje pravice.

Proti nočnemu delu in za nedeljski počitek.

Zadnji čas, odkar se je izvršilo zedinjenje vseh živilskih delavcev v državi v enotno močno organizacijo, je postalo tudi delo posameznih podružnic živahnejše in uspešnejše. Vrhovna centrala v Beogradu je izdala direktive za enotno borbo za odpravo nočnega dela in nedeljskega počitka v pekovski stroki.

Največje zlo, katero že pekovski delavci stoletja prenašajo, je nočno delo v pekarnah. Kadar govorimo o trpljenju, mislimo na dejstvo, da je število raznih obolenj, posebno tuberkuloznih ter smrtnih slučajev med pekovskimi delavci, iz dneva v dan večje. Že davno so zdravstveni in sociološki krogi ugotovili, da je nočno delo glavni vzrok propadanju in kulturni zaostalosti pekovskih delavcev. Narodi so bili primorani posvetiti temu problemu večjo pažnjo. Prva dolžnost je bila: ugotoviti, dali je pri današnjem stanju tehničnega napredka stvarna potreba, da se izdeluje pecivo ponoči. Dokazano je, da se v vseh mestih Evrope, kjer se dela samo podnevi, dovoljno proizvaja za potrebo stotisočev odjemalcev. Zato je nočno delo, ki ima svoj začetek v srednjem veku, ko se je kultura narodov nahajala na nizki stopnji, postalo nesmiselno v času modernega gospodarstva, ker je popolnoma nepotrebno. Nočno delo je kulturna sramota 20. stoletja, proti kateri se bore vsi pekovski pomočniki. Organizacija živilcev, katera se že dolgo vrsto let bori proti nočnemu delu, ni nehala s svojo borbo. Zato je sklenila, da ponovno zainteresira javnost in svoje člane za to akcijo.

Ona tudi vodi borbo za popoln nedeljski počitek, katerega kršijo zadnji čas nekateri pekovski mojstri na razne načine. Dosedanji zakoni so sila pomanjkljivi in se s strani mojstrov ne upoštevajo ali pa grdo izigravajo. Po zakonu o zaščiti delavcev je vsakemu delavcu zajamčen tedenski počitek skozi nepretrganih 36 ur. Toda, če pogledamo naokrog, vidimo, da nima mnogo pekarn sploh nobenega tedenskega odmora. Živilske organizacije stoje na stališču, da more edino enoten nedeljski počitek zajamčiti pomočnikom in vajencem zakoniti tedenski odmor.

V to svrhu sklicuje mariborska podružnica živilskih delavcev za **nedeljo, dne 11. septembra ob pol 10. uri v društveni dvorani veliko zborovanje**, na katerem se bo med drugim obravnavalo o gori navedenih socialnih problemih živilske stroke ter se bodo storili tozadevni sklepi.

okret pa še ni zbudil splošnega zanimanja, ker utegnejo biti ti pojavi le postranskega pomena ter na splošno krizo ne bodo dosti vplivali.

Ljubljana.

Sreča v nesreči. Na ljubljanski elektr. železnici se je pripeljalo neko dekletce do kavarne Evrope. Tam je izstopilo ter naglo zavilo okoli tramvaja, da pohiti domov. Prav v tem trenutku pripelje mimo avtomobil in dekletce ujame s svojo sredino, ga podere in vozi dalje, ne da bi šofer opazil, kaj se je zgodilo. Dekletce je k sreči padlo v sredino pod avtomobil tako, da ga kolesa niso prijela. Ko je avtomobil odbrzel, je dekletce prestrašeno vstalo in odšlo domov. Kljub tej sreči v nesreči nikomur ne priporočamo, da se postavlja pred drveči avtomobil.

Maribor.

Povišanje najemnin v občinskih hišah. V občinskih stanovanjskih hišah so te dni zelo zvišali najemnino, in sicer tudi v šoferski hiši, ki se je že pri dosedanjih najemninah skoraj polno obrestovala. Kdaj se je v občinskem svetu to povišanje sklenilo, nam ni znano. Zadnje dni pa se namenoma razširjajo vesti, češ, da so za to povišanje najemnin glasovali tudi delavski zastopniki v občinskem svetu. Konstatiramo, da je razširjanje teh vesti **zlobno podtikanje in podla laž!** Res pa je, da so že lansko leto delavski zastopniki zahtevali, da se najemnine v mestnih zasilnih stanovanjih znižajo, ker so bile te najemnine mnogo previsoko odmerjene. Najemniki delavci so morali plačevati za enosobna stanovanja do 290 Din mesečne najemnine, medtem ko je mestna občina za stanovanja v Smetanovi ulici doplačala čez en milijon deficita letno. Zato so delavski zastopniki zahtevali, da se najemnine regulirajo, in sicer tako, da ne bodo socialno šibkejši najemniki prizadeti. Vse to je svoječasno s. Petejan iznesel že na najemniškem shodu, ki se je vršil v Kazinski dvorani. Kdaj pa je bilo to sklenjeno in kdo je za povišanje glasoval, pa bodo zahtevali delavski zastopniki od mestnega načelstva pojasnila na prihodnji občinski seji. Vse zaupnike pa prosimo, da prijavijo vsakega, ki bi drugače trdil in razširjal neresnične vesti.

Kam s šolarji? V našem listu smo že skozi več let in pogosto opozarjali, kako potrebno bi bilo, da se v magdalenskem predmestju zgradi novo moderno šolsko poslopje. Vsako leto se čuti vedno večja potreba po novih šolskih prostorih, ker je vedno več šolarjev, ki morajo hoditi daleč v mesto k šolskemu pouku. Da šolski deci preti često nevarnost, ko mora pasirati številne prometne točke, zlasti ob tržnih dneh, ni treba še posebej povdarjati. Že več let sicer merodajni faktorji obljubljajo, da se bo zgradila nova šola, toda vedno ostanejo te obljube le obljube. Šolsko vodstvo III. deške šole na Ruški cesti in III. dekliške šole na Magdalenskem trgu letos zopet išče prostora v šolah na levem bregu Drave, ker sta obe šoli prenapolnjeni. Čeravno upoštevamo, da se nahajamo sicer v težki vsesplošni gospodarski

Spanje v svežem perilu

je zdravo in najboljše okrepčilo za

telo in duha. Zdravo spanje podaljša življenje! Kako poceni Vam preskrbi — Persil — to prijetnost. Perilo, ki je oprano s Persilom postane sveže in dehteče.

Mislite vedno na to!

Pranje s Persilom

je zelo enostavno:

Raztopite Persil v mrzli vodi, 1 zavitek zadoštuje za 25–30 litrov. Perilo se naj kuha ¼ ure, nato ga dobro izperite, najprej v topli potem v mrzli vodi.

Persil za vsako perilo!

krizi, vendar pa ne moremo umeti, da ne bi zmogla mariborska mestna občina s pomočjo okoliških občin zbrati potrebna sredstva za zgradbo tako potrebne šole. V Magdalenskem predmestju bivajo sicer po večini sami delavci in nameščenci, toda ti plačujejo ravno tako davke kot pa ostali občani. Zato imajo pravico zahtevati, da tudi njihovim otrokom mestna občina preskrbi nekoliko več udobnosti, ne glede na to, da so radi tega tudi materijelno oškodovani. Moderna šolska vzgoja stremi za tem, da se vrši pouk v zračnih in svetlih prostorih, kjer naj se otroci udobno počutijo. Za to pa pri nas očitno primanjkuje na merodajnih mestih potrebne razumevanje.

Cankarjev »Hlapec Jernej« v Mariboru. Delavski oder »Svobode« iz Ljubljane vprizori to znamenito Cankarjevo delo v Delakovi režiji prihodnjo soboto, dne 17. septembra, ob 20. uri v veliki unionski dvorani. »Hlapec Jernej« je najboljšo slovensko proletarsko delo in je prevedeno v vse svetovne jezike; kaže nam pot proletarca, ki išče pravice, a je v današnji družbi nikjer ne najde. Delak je zrežiral to delo povsem v proletarskem stilu: namesto samega hlapca nastopa množica, ki se bori za pravico. Vsaka scena se uvaja s skioptično sliko, ki pokaže bistvo naslednje scene. Vprizoritev je dosegla povsod največji uspeh. Delo je bilo doslej trikrat vprizorjeno v Ljubljani, enkrat v Zagrebu in enkrat v Celju. Tudi meščansko časopisje je to pot moralo pohvaliti našo vprizoritev, pri kateri sodelujejo sami delavci, proletarci.

Delavci! Prihodnjo soboto moramo napolniti veliko unionsko dvorano in manifestirati za našo, delavskega kulturo in za pravico hlapca Jerneja. Res da so danes težki časi, da je majhen zaslužek, toda na tej prireditvi ne sme manjkati nikogar! In kdor bo obiskal to prireditev, mu ne bo žal denarja.

Vstopnice od 4 Din do 20 Din dobite pri delavskih zaupnikih, v knjižnici Delavske zbornice, v papirnici Ljudske tiskarne in v upravi lista »Volksstimme«.

Protestni shod obrtnikov. Minuli ponedeljek so zborovali mariborski

obrniki, ki so ostro protestirali proti takozvanemu šušmarstvu in pa proti temu, da mariborska moška kaznilnica izvršuje razna obrtna dela tudi za civilno prebivalstvo, medtem ko obrtniki reducirajo in zapirajo svoje obrate. Sprejeta je bila primerna protestna resolucija, ki bo predložena na merodajnih mestih.

Pravila društva stanovanjskih najemnikov v Mariboru je banska uprava te dni potrdila. Baje se bo v kratkem vršil občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov.

Obligatorno zavarovanje avtobusnih potnikov. Z zakonsko naredbo, ki je pred dnevi izšla, se morajo zavarovati vsi potniki, ki potujejo v avtobusih. Ker so predpisane za to zavarovanje visoke pristojbine, so avtobusna podjetja vložila proti tej naredbi protest.

Razpis gledališkega abonma-a. Uprava narodnega gledališča v Mariboru razpisuje za sezono 1932/33 abonma, ki se zaključuje v začetku majnika 1933 ter obsega 20 predstav (12 dramskih in 8 glasbenih) in znači velik popust napram večernim cenam. Plačuje se v 7 zaporednih mesečnih obrokih. Priporočamo našim čitateljem, da si naj iščejo razvedrila raje v gledališčih, kot pa pri slabih kinopredstajah.

Umor na Pobrežju. Minuli ponedeljek so našli na dvorišču hiše na Zrakovski cesti 59 letnega posestnika Franca Rannerja umorjenega. Prizadanih mu je bilo več ran na glavi, očitno s sekuro, ki je ležala v bližini umorjenega. Zločina je osumljena Rannerjeva žena Antonija, ki je bila aretirana in oddana v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Kako se je izvršil ta grozni zločin, bo dognala sodna preiskava.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Na Angleškem je 3 milijone brezposelnih, to je, za 126.000 več kakor ob istem času lanskega leta.

Carnegie in Panevropa. Že leta 1905. je rekel znani ameriški milijonar Carnegie, da bo Evropa tako dolgo zastoj delala, dokler ne bo ustvarila iz sebe nekakšno gospodarsko in politično unijo ter postala velika celota.

Razno.

Sovjetska vlada je sankcionirala kolektivno posest. Ker je že 80 do 90 odstotkov vsega sovjetskega poljedelskega zemljišča kolektivizirano, se je vlada odločila s posebnim dekretom priznati kolektivom na zemljišča, ki jih posedujejo in obdelujejo, lastninsko pravico, kar bo na nadaljnji razvoj poljedelskega gospodarstva in na njega mehanizacijo ugodno vplivalo in poljedelstvo stabiliziralo.

Cestna petletka v Rusiji. Med drugim imajo Sovjeti v svojem gospodarskem petletnem načrtu tudi gradnjo in izboljševanje cest v svrhu pospeševanja avtomobilizma. V lanskem in letošnjem letu so napravili 15.000 km asfaltiranih cest, tekem druge petletke pa jih nameravajo zgraditi 100.000 km.

Štiridesetletnico književnega delovanja Maksima Gorkega bodo v Rusiji slovesno praznovali s predstavami njegovih dram in filmov, ki so posneti po njegovih delih.

Stoletnica dramskega gledališča v Leningradu se bo praznovala pod pokroviteljstvom prosvetnega komisarja Lunačarskega na svečan način. Proslavo bodo posetili med drugimi tudi Romain Rolland, Bernard Shaw, Erwin Piscator, Bela Balasz in Andersen Nexö.

Nemiri v Čile. Čilski komunisti so zadnji čas postali zelo aktivni. V Valparaisu so odkrili na široko zasnovano komunistično zaroto in so njene kolovodje aretirali. V Antofagosti so komunistično orijentirani brezposelni izzvali izgrede in oplenili mnogo trgovin. Ko je nastopila proti njim policija in vojaštvo, so se postavili v bran s palicami in kamenjem. Vojaštvo je na izgrednike streljalo in ubilo 20 ljudi, 60 pa ranilo. Mnogo je aretiranih.

Politični nemiri v Siriji. Sirija, dežela na severu Palestine, se nahaja pod francoskim protektoratom, ki so ga pa domačini že do grla siti. Zato se je med sirskega nacionalisti, zlasti v severni Siriji, razširilo močno gibanje za priključitev severne Sirije Turčiji. Za to so zvedele francoske oblasti, ki so veliko sirskega nacionalistov aretirale. Radi tega so v obmorskem mestu Aleppo vprizorjene velike protestne demon-

Ali si že dobil novega naročnika za „Delavsko politiko“, smatraj to za svojo dolžnost!

stracije, pri katerih je nastopila policija, ki je mnogo demonstrantov ranila. 45 trgovin je bilo razbitih. En vodja nacionalistov je bil ubit. Iz protesta proti postopanju policije so vse trgovine in delavnice v Aleppu zaprte. Tudi v Damasku so se začeli nemiri, ki pa so jih oblasti hitro zadušile. Sirska vlada, ki sestoji večinoma iz nacionalistov, je zagrozila z odstopom. Radi tega je francoski guverner obljubil, da bo aretirane nacionaliste zopet izpustil.

Hudo zimo bodo morali prebiti brezposelni v Zedinjenih državah ameriških. V kratkem bo njih število naraslo na 13 milijonov. Senator Wagner, ki se bori za uzakonjenje podpora za brezposelne, je predložil senatu načrt zakona o zavarovanju zoper brezposelnost, ki ga podpira ameriška strokovna zveza s svojim predsednikom Greenom, ki je na zadnjem velikem shodu v Pittsburgu ponovno iznesel minimalne zahteve zveze: konec vsem redukcijam plač; petdnevni delovni teden in šesturni delovni dan.

Otroški bataljoni. Do kakšnih absurdnosti privede militaristična furija, nam kaže Paragvaj, kjer so v svoji vojni strasti ob konfliktu z Bolivijo pred kratkim ženske ustanovile poseben bataljon. Sedaj pa poročajo, da so tam ustanovili tudi bataljon šoloobveznih dečkov, ki ga bodo uporabljali pri vojnih operacijah. Otroci bodo služili za vedete in opazovalce, kot ordonanci in poročevalci in kot straža mostov ter javnih naprav. S kako pravico se še kdo pritožuje nad današnjo mladino, če jo pa družba sama na tak lahkomiselni in zločinski način upropašča.

Zaposlenost žene v težki industriji Rusije

Po poročilih sovjetskega komisarijata za delo je število žena, zaposlenih v težki industriji Sovj. Rusije, naraslo tako-le:

	Skupno		žensk delavcev v %
	Število delavcev	med njimi absolutno	
1. januarja 1928	2.531.900	725.000	28,7
1. januarja 1929	2.788.600	804.000	28,8
1. januarja 1930	3.104.800	881.100	28,4
1. januarja 1931	4.237.400	1.304.000	30,7
1. julija 1931	4.527.800	1.471.500	32,5

V zadnjih treh letih (1929—1931) je naraslo skupno število delavcev v veliki industriji za 1.715.500 delavcev ali za 67,8 odstotka, število zaposlenih žensk med njimi pa za 80%. In v sedmih mesecih preteklega leta je naraslo število zaposlenih žensk za 12,8 odstotka.

Porast delavk v posameznih panogah rudarstva in kovinske industrije kaže sledeča tabela:

	Od 100 delavcev je žensk	
	1. I. 1931	1. VII. 1931
Kameni premog	8,4	13,5
metalurgija	14	17,3
gradba strojev	11,3	16,2
gradba traktorjev	5,2	16,1
elektrotehnika	28,3	31

Udeležba žensk v težki industriji Sovjetske Rusije je narasla do ene tretjine vsega zaposlenega delavstva. -st-

Književnost.

Leonhard Frank 50 letnik. Nemški socialni pisatelj Leonhard Frank je tudi že našemu delavstvu znan. Svoječas smo pri delavski predstavi v mariborskem gledališču videli njegovo protivojno dramo »Karl in Ana«, letošnji letnik »Svobode« pa priobčuje v nadaljevanjih njegovih socialnih romanov »Od treh milijonov trije«, v prevodu Teply-a. V ljubljanski dramo so lansko leto igrali tudi njegovo dramo »Vzroki«. Poleg teh del bi bilo še omeniti »Roparska tolpa«, roman mladostnikov, zbirko protivojnih novel »Človek je dober«, romane s protimalomeščansko tendenco »Oksenfurški kvartel« in »Meščan«, psihološki roman »Brat in sestra« in socialne novele »V zadnjem vagonu«. Frank je eden izmed redkih, ki so svojo dovršeno stilsko umetnost postavili v službo socialne pravičnosti, zato mu delavstvo ob njegovi 50 letnici želi še mnogo let plodnega ustvarjanja.

Zbirajte za tisk. sklad!

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Šolske torbice

in nahrbtnike, denarnice za kovan denar nudi v veliki izbiri samo

I. KRAVOS

Aleksandrova cesta 13

VINO

izboren lastni pridelek, pri odjemu 10 litrov po 3, 4 in 5 Din liter, Maribor, Zrinskega trg št. 6.

Del. sportni klub „Svoboda“, Maribor

priređi v nedeljo, dne 11. septembra ob 14. uri v gostilni „Lovski dom“

LETNO VESELICO

ki bo nudila vsem prijateljem delavskega sporta bogato zabavo kot: drsalističe, strelišče, nagradno keglanje, ples itd.

Sodeluje pevski odsek „Svobode“ in dve godbi. Za jedila ter dobro kapljico skrbí buffet v lastni režiji.

V slučaju slabega vremena se preloži veselica na prihodnjo nedeljo, dne 18. septembra 1932.

Vstopnina prosta. — K obilni udeležbi vabi odbor. Čisti dobiček veselice je namenjen za gradnjo igrišča.

STAVBNE PARCELE

v Studencih pri Mariboru v začetku Sokolske ulice po 600 m² a Din 25.— se prodajo proti takojšnjemu plačilu. — Zemlja za cesto že odmerjena.

Skladišče Berndorf, Maribor, Aškerčeva 22.

ZA ŠOLO:

nahrbtniki, kom. od Din 12.— navzgor.

kožne mape, kom. od Din 40.— navzgor.

aktovke, kom. od Din 48.— navzgor.

šolske tablice, kom. od Din 4.— navzgor.

škafle, od Din 2.50 navzgor.

čevljički, od Din 26.— navzgor.

nogavice, od Din 3.50 navzgor

razen tega vse druge potrebščine najceneje pri

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“

Maribor, Aleksandrova cesta 19

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah:

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena
Din
Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodete uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno.

Pazite se pred ponaredbami!